

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Løvenskiold bryter avtale!

SE SIDE 4

BESTILL MARKAKALENDEREN 2009 - SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Hvorfor er vi så gærne på Løvenskiold?

Vi priser Oslo by for forvaltningen av kommunens skoger. Her har man tatt inn over seg at Marka er noe av det aller kjæreste folk flest har – og folk, det er rundt én million mennesker! I kommuneskogene driver man siden skogsjef Ragnar Andreassens dager skogskjøtsel med rekreasjonsverdiene i høysetet. Det vil si at det er skån-som drift, blandingsskog og utstrakt bevaring av gammelskogen. Løvenskiold gjør det motsatte. Her drives det kaldt etter bedriftsøkonomiske interesser. NOA ligger i rettsak med ham for å få brukbart innsyn i planene om hogst i restene av gammelskogen på hans eiendom. I dette heftet viser vi også at nå-værende eier bryter en inngått av-

tale hans bestefar gjorde med Oslo kommune i 1950, som han fikk rikelig betalt for. Oslo kommune betegnet avtalen den gang som et viktig ledd i å gjøre Marka til naturpark for befolkningen. I avtalen lå det også at ledige koier og plasser skulle lånes eller leies ut slik at "sportsungdom" kunne ha nytte av dem. Kun sosialgruppe 1 har anledning til det i dag. Vel, det var bestefaren, og det var den gang. Som styreleder Knut Frigaard påpeker, får vi nå påse at avtalen følges etter sin intensjon. Vi gjengir hans partsforklaring fra tingretten. De av NOAs medlemmer som er opptatt av andre ting enn Marka (vi har fått noen telefoner og mailer), får ha oss unnskyldt. Det er

med frykt og beven vi venter på at det langdryge politiske svangerskapet med en markalov endelig skal avføde noe. Derfor domineres også dette heftet av markasaken. Husk at det er NOA som gjør grovarbeidet, dels godt, dels halv-godt støttet av de andre markao-rganisasjonene.

Videre er plan- og bygningsloven revidert og kan bli et bra redskap for bevaring av byens grønne verdier, hvis den etterlevs.

Denne redaktøren har også oppfordret (og oppfordrer) lokallagene og arbeidsgruppene til å fortelle hva de arbeider med, suksesser og skuffelser. Denne gang forteller laget i Vestby om hva som skjer på Sonstranda. Og det er ille nok.

Sist, men ikke minst – det ser ut til at Markakalenderen 2009 skal bli ekstra morsom! (Se siste side.)

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20
e-post adresse: noa@noa.no
hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 25. oktober 2008

Forsidefotoet viser plassen Jenserud i Nittedal, nå utleid av Løvenskiold.
Låven er revet. Foto: Gjermund Andersen, 1996

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2008
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.
Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

Trykk: Grefslie Trykkeri Opplag: 5.100
ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert papir.
Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Frønsvolden
- Løvenskiold bryter avtale fra 1950
- Anker dom
- Styreleders partsinnlegg
- Sjekklister for ny markalov
- 25 år med markaforskrifter
- Dyr hogst framfor vern
- Redd Sonstranda!
- Ny plan- og bygningslov
- Osp og naturvern
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten

Frønsvollen

NNV har byttet medlemsregistersystem og derfor har det vært så som så med rapporteringer om medlemstall i det siste. Siste halvår har det vært en nettovest på ca. 90 medlemmer. Det betyr at vi har passert 6000 medlemmer. Midt-sidekampanjen i forrige Grevlingen, har til nå ikke vist resultater.

På Vøienvolden har Potetens år vært feiret. Årsaken er også at gårdens potetkjeller er satt i stand. Det er et imponerende rom med plass til 40 og ønskede arrangementer. Søndag 5. oktober var det utstilt 112 potetsorter i stabburet, det ble foretatt smaksprøver av mange sorter. Andreas Viestad kåserte og potetretter var til salg.

Uken etter var det utdeling av Sparebankstiftelsen DnBNORS gave på Vøienvolden. Flere kandidater kjempet om ti millioner kroner. Naturvernforbundet fikk én av millionene, og det er vel ikke å forakte! NOA har fått bidrag tidligere fra stiftelsen til både Frønsvollen (07) og Eventyrskogbrosjyrer (08).

Vøienvolden og tunet åpnes for Gammeldags Jul første, andre og tredje helg i advent. Tradisjon!
Laila Holmen

Arbeidet skrider fram på Frønsvollen. Nå er de arbeidslystne i gang med å innrede låven med flere overnattingsplasser. Merk dere 7. desember – da er Frønsvollstallen åpen for førjulsbesøk til gløgg og småkaker. (Det sto feil i forrige hefte.)

Flere hyttevakter til Frønsvollen!

Frønsvollen utvikler seg som et trivelig turmål og en viktig plass for synliggjøring av NOAs markarbeid. Det blir lagt merke til at noe har skjedd og stadig skjer på Frønsvollen. Denne plattform for kommunikasjon og omdømmebygging må vi ta vare på og videreutvikle. Jøtul peisovn forventes montert i stallen nå i 2008!

Hyttevaktjobben er hyggelig, men driftstyret trenger flere engasjerte sjeler som kan avse en eller flere helger. Vi satses på å holde åpent så lenge det er barmark, men planlegger også for 2009-sesongen. Kunne du tenke deg å bli med så inviterer vi til info-møte på Frønsvollen 16. nov. kl. 11.30.

Utleie

I høst og vinter kan Frønsvollen leies for opphold hvis du er medlem. Det er mye god ved på Frønsvollen, så å holde varmen bør ikke være noe problem. Du kan nyte høstmorgener med fint lys og dis, eller kanskje være den første som lager spor i nysnøen.

Ved utleie gjelder det bare hovedhuset. Arbeider kan foregå i låven innvendig eller utvendig, men dette skal ikke forstyrre leietakere i hovedhuset.

TABELLEN VISER PRISER OG LEIEMULIGHETER

Ta kontakt på 22 38 35 20 eller laila@noa.no om du ønsker å tilbringe noen dager i skogen.

Vintersesong (1.oktober til 30.april)

Hel uke (lørdag–fredag kveld)	750,-
Midt uke flere netter	300,-
Midt uke en natt	150,-
Helg (fredag–søndag kveld)	500,-
Vinterferien	1.000,-
Påske, hel	1.000,-
Påske, lørdag-onsdag eller onsdag kveld-mandag.....	750,-

Foto: Nikolai Norman

Løvenskiold bryter avtale

av Gjermund Andersen

I 1950 inngikk Løvenskiold og Oslo kommune en avtale som skulle sikre Nordmarka som "naturpark". Avtalen gikk blant annet ut på at Løvenskiold forpliktet seg kun til å benytte eiendommen til "alminnelig skogsbruk", og at hytter og plasser ikke skulle leies ut, men kunne lånes eller leies bort til sportsungdom og jakt- og fiskeberettigede etter tillatelse fra kommunen. Videre skulle veinettet holdes stengt for annet enn nyttrafikken. Annen kjøring skulle bare skje unntaksvis. For disse restriksjonene fikk han utbetalt kr 10 per mål (dekar) – en sum som etter dagens pengeverdi tilsvarer ca kr 180.

Hvordan stemmer dette med dagens virkelighet i Nordmarka? Driver Løvenskiold kun alminnelig skogsbruk? Er det bare sportsungdommen som får leie hytter og hus? Og holdes veinettet stengt for unødvendig kjøring?

Skogbruket i Nordmarka besto tidligere i å utvinne tømmer. Nå er tømmerdriften blitt mindre vesentlig, fordi utleie av hytter og hus, til ekstrem markedspris, er blitt en vel så viktig inntektskilde for godseieren. Ifølge ham selv dreier det seg om ca 120 utleieobjekter, som tidligere var bosted og tømmerkoier for tømmerhuggerne. Mens prisnivået før var rimelig, noe som muliggjorde at i alle fall noen "sportsungdom" så seg råd til å leie hytter, er prisene på leie nå så ekstreme at det ikke lenger kan hevdes at

det er den sosiale utleiepolitikken han har forpliktet seg til som virkelig finner sted. En annen sak er at den enorme omformingen av de gamle naturskogene til ensformige ensalderskoger som flatehogstene har ført til, er langt fra det plukkhogst-skogbruket som var "alminnelig" rundt 1950.

Og grunnen til at han kan ta svimlende leie er enda mer i strid med avtalen. Mens han tidligere nektet enhver form for kjøring inn til hyttene, bortsett for materialtransport, medfølger det nå automatisk tolv kjøretillatelser i året for alle hytter, mens noen endog har fri adgang til å benytte bil til seg og sine gjester. Og dette merkes godt, alle som ferdes på Løvenskiolds veier har merket at trafikken og antallet biler inne i Marka har økt enormt de siste årene.

Vi opplever altså at Løvenskiold beriker seg på å bryte en avtale med kommunen, en avtale der kommunen framstiller det som "et stort skritt imot virkeliggjørelsen av for all fremtid å få Nordmarka fredet som naturpark for befolkningen." Betalingen for avtalen ville i dagens pengeverdi vært et betydelig bidrag dersom det offentlige skulle ervervet alle rettighetene på den angjeldende eiendommen.

For oss som friluftsfolk betyr godseierens brudd med avtalen betydelig reduksjon i rekreasjonsverdien. Økt kjøring på veiene og økt privatisering av plasser og koier er ikke i vår

interesse. Omleggingen av skogbruket fra variasjonsskapende plukkhogst til ensrettede plantasjeskogbruk har så langt fått ødelegge 80–90 prosent av Marka. Det er på tide å si stopp, og begynne en målbevisst gjenoppbygging av Nordmarka som rekreasjonsskog. Skal noe slikt noen gang komme på tale, må dagens godseier opparbeide noe av det vidsynet hans forgjengere la for dagen i avtalen:

"Vi er fullt klar over at vederlaget ikke er noen forretningsmessig rimelig erstatning for de fremtidsverdier vi gir avkald på ved servitutbeleggingen selv om skogen beholdes på vor hånd uforandret som produktionsfaktor for vor industri. Men i erkjennelse av den livsviktige interesse det har for Stor-Oslos indbyggere at Nordmarken for all fremtid sikres for friluftslivet slik som disse trakter nu ligger – ubebygde og åpne for alle uten stengsler – har vi fundet å kunne strekke oss så langt som på noen måte mulig for at man skal komme til en for alle tilfredsstillende ordning." (Carl Otto Løvenskiold d.e., 1950)

Det er dessverre ikke denne ånden som kjennetegner dagens forvaltning av Nordmarka med fortsatt plantasjeskogbruk, inntjening ved hjelp av avtalebrytende utleie av husvær og kjørerettigheter og hemmelighold av miljøinformasjon.

Det store spørsmålet her må være: Hva gjør Oslo kommune for at avtalen på nytt etterleves?

NOA anker – Løvenskiold vs NOA

Utilgjengelig miljøinformasjon

Løvenskiold stevnet NOA for Oslo tingrett for å slippe å gi ut miljøinformasjon om de gamle skogene i Marka. Han forsøkte seg på påstander om at dette ikke er miljøinformasjon, at han, som en privat bedrift, ikke behøver å gi ut slik informasjon, at informasjonen er forretningshemmeligheter og at det må holde for NOA å se informasjonen på Løvenskiolds kontor på Fossum.

Det NOA krever er å få kart over naturskog i Marka, slike kart har imidlertid ikke Løvenskiold, og vi har i stedet bedt om å få kart over hogstmoden skog ("hogstklasse 5") og skog som er eldre enn 120 år. Det er i disse skogene vi forventer å finne det største mangfoldet og de rikeste opplevelsesmulighetene. Arealene vi spør etter utgjør ca 9 prosent av den produktive skogen til Løvenskiold, ca 35 km², fordelt på mange hundre teiger. Dommen gikk langt på vei i NOAs favør, i det vi

fikk medhold i at dette er miljøinformasjon, som vi har rett til å få utlevert. Informasjonen ansees som så viktig at Løvenskiold ikke kan gjemme seg bak lovens beskyttelse mot krav om ubetydelig informasjon. Dommeren fant også, etter noen tvil, at dette ikke er forretningshemmeligheter. Likevel konkluderer han med at vi ikke skal få dette utlevert som kart eller i elektronisk form, men må komme til Fossum for å se på materialet.

Da dette er materiale som er helt umulig å memorere fra et møte, betyr dommen i praksis at miljøinformasjonen nektes utlevert. Og dette til tross for at forarbeidene til loven klart sier at dersom datamengden er stor, eller den er kartfestet, så skal den leveres ut skriftlig. Dermed går det mot omkamp i Borgarting lagmannsrett.

Og det viktigste spørsmålet gjenstår: Hva har han å skjule, han som hele tiden prøver å framstå som miljøvennlig?

Løvenskiold vs. NOA

Partsforklaring av Knut Frigaard, styreleder i NOA, i rettsaken Carl Otto Løvenskiold mot Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) i Oslo tingrett 23. september 2008.

Som styreleder i NOA avga jeg i all hovedsak følgende partsforklaring som saksøkt i retten, den 23. sept. 2008, etter at saksøkeren i sin partsforklaring understreket at han hadde et godt forhold til de fleste organisasjoner som arbeidet i og med hans eiendommer i Marka, men ikke til NOA. Forholdet her var dårlig.

Naturvern i en vinn-vinn-ramme

Innledningsvis beklaget jeg at forholdet ble oppfattet som dårlig av saksøker idet det etter vår oppfatning ikke kom noe godt ut av et forhold hvis ikke begge parter oppfattet samarbeidet som en vinn-vinn-situasjon. Sitende styre som ble valgt 2. april

2008, ville i alle fall gjøre sitt til at forholdet kom over i en mer positiv fase.

Styrets oppdrag er fastlagt i våre vedtekter: "Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, NOA, vil arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøer slik at menneskelig virksomhet ikke overstiger tålegrenser i naturen."

NOA med lokallagene og arbeidsgruppene arbeider målbevisst for å være en viktig og pålitelig premissleverandører til offentlige og private planer i vårt distrikt, som påvirker planleggere og beslutningstakere og som derigjennom bidrar til en natur- og miljøvennlig utvikling. Slik er NOA en viktig samfunns-

aktør til glede for offentlig og privat virksomhet i vårt område som ønsket lojalt å følge beslutningene om en – for naturen – bærekraftig utvikling. Det vil være galt å oppfatte vår virksomhet som et inngrep i den private eiendomsrett.

Vårt område er stort og omfatter to fylker, Oslo og Akershus, samt Oslomarka som ligger i fem fylker og 19 kommuner. Det betyr at vi må ha miljøinformasjon om dette område i den best foreliggende form for vårt arbeid som en stor frivillig organisasjon.

Verktøy

Vår oppgave er å få aktørene til å følge spillereglene, noe som vi

forutsatte at alle seriøse aktører ønsker. For å kunne gjøre det må vi ha innsyn. Slik vi oppfattet miljøinformasjonsloven av 2003 har vi nå fått det verktøy vi trenger. Denne rettssaken dreiet seg utelukkende om en lovforklaring. Faktum er det enighet om. Det er derfor naturlig at styret gir uttrykk for sin lovforklaring.

Lovens fundament er en FN-konvensjon, Århuskonvensjonen av 1998 og dens tre søyler – tre rettigheter: tilgang til informasjon – deltakelse i beslutningsprosessen – adgang til å klage og domstolsprøving.

Århuskonvensjonen regulerer allmennhetens og dermed også de frivillige organisasjoners rett til å hente miljøinformasjon ut fra det offentlige, men miljøinformasjonsloven utvider rettighetenes anvendelsesområde også til å gjelde privat virksomhet. Retten til å kreve informasjon gjelder enhver og kravet trenger ikke å begrunnes.

Miljøinformasjon omfatter så vel fakta som vurderinger i beslutningsprosessen jf. lovens § 2.1.b siste strekpunkt. Om denne bestemmelse sier forarbeidene blant annet: "Den er derfor utformet mest med tanke på offentlige beslutningsprosesser, men omfatter i utgangspunktet også beslutninger i det private." og videre: "...bakgrunnsinformasjon i form av analyser, beregninger og forutsetninger som ligger til grunn for beslutningsprosessene er miljøinformasjon." Slik vi ser det, er det ingen vesentlig forskjell på retten til informasjon fra det offentlige eller de private, bortsett fra at loven uttrykkelig hindret unødig krav om informasjon overfor private, jf. § 16.

I vårt område er det to store aktører Oslo kommune og Løvenskiold – med henholdsvis 170 000

mål og 430 000 mål skog. Og en av våre hovedoppgaver her er å bevare artsmangfoldet som bare kan gjøres gjennom å bevare gammelskogen – hugstklasse V. Det er derfor helt avgjørende å få kartlagt de gjenværende forekomster av den.

Rammebetingelser

Øvrige rammebetingelser er lover og forskrifter samt avtaler. Det er gitt to markaforskrifter begge med hjemmel i skogbruksloven av 21. mai 1965. Den første markaforskriften er datert 23. september 1983, altså nøyaktig 25 år før rettssaken. Den nåværende markaforskrift av 2. april 1993 har som formål: "å sikre at utøvelsen av skogbruk i Marka bidrar til å bevare og utvikle områdets kvaliteter knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner og vannforsyning."

Disse forskrifter har ikke hatt den forventede effekt, idet det er påvist (doktoravhandling og Institutt for skog og landbruk) – at Marka har en tilstand og en forvaltning som er ganske lik det øvrige skogsareal i Norge som ikke reguleres av en egen forskrift. Det må antas at dette faktum blant annet er regjeringens beveggrunn

for å fremme en egen lov om Marka nå i høst.

Klagenemnda for miljøinformasjon

For øvrig sluttet styret seg til avgjørelsen i klagenemnda for miljøinformasjon og dens premisser.

Etterskrift

I ettertid kan man si at rettssaken kan oppfattes som en holdningsendring av nåværende eier i Marka. Tidligere generasjoner eiere søkte å regulere forholdet til allmennheten gjennom avtaler, jf. Overenskomster mellom godeierne Carl O. Løvenskiold og Harald Løvenskiold og Oslo kommune om servitutter, veier og telefonanlegg i Nordmarka, av 15. 12. 1950." Avtalene ble ansett av Oslo kommune å være "et stort skritt imot virkeliggjørelsen av for all fremtid å få Nordmarka fredet som naturpark for befolkningen..."

For disse avtalene betalte Oslo kommune 1,5 millioner i 1950.

I lys av ovennevnte holdningsendring kan det være en oppgave for NOA nå å slå ring om de tidligere inngåtte avtaler og påse at de følges etter sin intensjon.

KJEMPEFLINKE KALENDERSELGERE!

Tre jenter har solgt kalendere for oss tidligere, men før jul i fjor var de spesielt flinke! De solgte nesten 150 kalendere! Dette er kjempebra og til stor hjelp for NOA. Så takk til Kristin Brekke, Kristin Blindheim og Ine Dagfinrud. Vi blir svært glade hvis disse jentene har lyst til å selge for oss nå også!

Er det andre som har lyst til å selge Markakalenderen får de også provisjon og en stor takk!

GRØNT DIKT

La de små barn komme til meg
for de vet ikke hva ugress er.

Harald Sverdrup

Velger dyr hogst framfor lønnsomt vern

av Gjermund Andersen

I en av de siste restene av virkelig gammelskog i Lillomarka planlegges større hogster. NOA har engasjert seg sterkt for at planene stanses. Vi anser hogstene i strid med både lover og miljøsertifisering.

Fra Revlikollen i sør til Nordre Langvann ved Sinober i nord strekker det seg et sammenhengende belte av gammel, spennende og biologisk rik skog. Nesten fem kilometer sammenhengende eventyrskog, med det meste av det man kan ønske på en skogtur – skjørtegran og kronglefuru, vide utsikter og mystisk skogsrom, variasjon og mangfold, og et mylder av merkede og umerkede stier. Området karakteriseres som verneverdig etter reglene om reservat i naturvernloven, og deler av området er allerede administrativt vernet av Oslo kommune, Nittedal kommune og Løvenskiold(!).

Den nordligste delen av dette om-

rådet planlegges hogd, i hovedsak i form av flatehogster. Avstanden fra driftsvei er lang, mellom en og to kilometer, delvis over myr og fukskog.

NOA oppdaget hogstplanene i fjor, og fikk stanset gjennomføringen med en klage på kommunens godkjenning av hogsten til fylkesmannen. Etter mye rot rundt inhabilitet er saken i skrivende stund til behandling hos Fylkesmannen i Oppland.

NOA har påstått tre ting i saken:

- De vestre teigene i hogstforslaget, som inngår i det verneverdige området, må ikke hogges, og vi mener det er hjemmel i skogloven alene for å nekte slik hogst.
- Skogeieren bør benytte ordningen med "frivillig vern", som gjør at han får vesentlig mer betalt for tømmeret enn han får ved en tungvint skogsdrift. I tillegg beholder han eiendomsrett, jakt- og fiskerett og retten til å benytte

hytter som før.

• NOA kommer ikke til å akseptere hogst i det verneverdige området, da det også strider mot miljøsertifiseringen. Det kan ikke kalles bærekraftig skogbruk å foreta hogst i et verneverdig område, og da må heller ikke tømmeret få et miljøsertifikat. Miljøsertifikat er en forutsetning for å levere tømmer til industrien i Norge.

Vi venter i stor spenning på ankeavgjørelsen, og håper at vi slipper å forfølge denne saken på andre og mer arbeidskrevende måter utover vinteren. Settes den på spissen fra motparten, er den imidlertid en svært god eksemplarsak på hvordan skogbruket vanligvis herjer fram.

Vi synes det er mer enn merkelig at en skogeier som kan få større verdi ut av skogen gjennom et vern likevel ønsker å overkjøre friluft- og naturverninteressene gjennom en kostbar hogst.

Fra planlagt "slagmark" i Lillomarka.

Foto: Gjermund Andersen

Sjekkliste for ny markalov

2009 blir året vi får en egen lov som skal sikre Marka for framtidige generasjoner. I alle fall sier politikerne det. Etter et langt forspill vil forslaget bli lagt fram rett etter deadline for denne utgaven av Grevlingen. Det er klart at Naturvernforbundet og de andre markaorganisasjonene er spent: Får vi en lov som stanser den negative utviklingen i skogbruket? Får vi en lov som gir organisasjonene og allmennheten større medvirkning? Får vi det framtidsrettede verktøyet som skal til for å sikre Markas opplevels- og naturverdier?

For å vurdere om den nye loven, gir vi her en sjekkliste på om forslaget er godt eller dårlig:

- Er Markagrensen fastlagt i selve loven, og er nedlagt forbud mot alle typer byggetiltak i Marka?
- Er de siste gammelskogene – "eventyrskogene" – sikret, eller er det gitt hjemmel for sikring?
- Er skogbruket omfattet av loven og gitt strengere regler?
- Er kulturminner og kulturlandskap sikret i Marka og i randsonene rundt?
- Er bilkjøring og annen motorisert ferdsel, samt støyende virksomhet i (og over!) Marka regulert?
- Er det gode regler for avveining mellom friluftsliv/naturopplevelse og idrettens press for ytterligere tilrettelegging?
- Gir loven organisasjonene og allmennheten bedre tilgang til å påvirke forvaltningen av Marka, basert på full åpenhet om alle forvaltningsrelaterte data?

Hvis du, når loven blir framlagt, og vedtatt i Stor-

tinget, kan svare ja på alle disse spørsmålene, har vi fått en god lov, da gjenstår jobben med å få etablert en god forvaltningspraksis basert på loven.

Får du derimot nei som svar på ett eller flere av spørsmålene, må kampen fortsette. Vi gir oss ikke før Marka har fått en forvaltning som gjør at også våre etterkommere kan oppleve gammelskogen og naturlig variert, artsrik skog. At de kan oppleve plassene og setrene og kulturlandskapene, skapt av tidligere generasjoner med mye mindre makt til å omforme og ødelegge naturen enn den vi har i dag. At vassdragene er intakte og stiene likeså. Turene må kunne foretas uten forstyrrende biltrafikk, uten sjeenerende støy og uten å møte skilt med "Adgang forbudt" og "Ingen gjennomgang". Kort sagt: Vi gir oss ikke før vi har sikret den unike Marka-kulturen, et fornuftig samspill mellom natur og menneske, mellom historie og nåtid, og mellom næringsutøvelse og fritidsbruk. Vi krever trygghet for at vi kan få rike opplevelser også i fremtiden, at vi skal kunne komme tilbake til våre yndlingssteder uten frykt for at alt er rasert siden sist vi var der.

Det er naturen og det enkle, ikke tilrettelagte friluftslivet som er de svake partene i Marka, som trenger lovens beskyttelse. Alle aktivitetene, både næringsmessige og fritidsinteresser, har sine pådrivere og krefter som står bak, som bare skal ha sin bit av Marka, og som ikke ser at summen av biter fratar oss Markas egentlige verdi. Inntil loven blir god nok, og fulgt, har vi en jobb å gjøre!

Kjøp Markakalenderen for 2009!

Nå er den her, Markakalenderen for 2009. Eventyrskoger, kulturlandskap og naturstemninger. Flotte bilder fra ti flinke markafotografer. Spennende og uvanlige turforslag fra blant andre markakjendis og black-metal-artist Gylve Fenris Nagel, jazz-musiker Georg Reiss og skuespiller Henrik Mestad, med kartskisser som viser turforslagene.

Ved å kjøpe kalendere til deg selv og din familie, venner, kolleger og andre du gjerne vil gi en klapp på skulderen, bidrar du også til NOAs arbeid for å ta vare på Marka og eventyrskogene. Særlig nå, midt oppe i striden om en ny markalov, er det sterkt ønskelig med litt ekstra ressurser.

Så løp og kjøp! Det er mulig å komme innom i kontortiden (mandag til torsdag mellom kl 8 og 12) eller bestille per e-post, telefon eller slippen på baksiden av denne Grevlingen.

25 år med markaforskrifter

av Gjermund Andersen

Til ingen nytte

Etter 25 år med egne forskrifter for skogsdriften i Marka, som særlig skulle ivareta naturvern- og friluftslivsinteressene, er situasjonen likevel verre enn i resten av landets skoger og skogene på Østlandet. En doktoravhandling fra UMB trigger vår nysgjerrighet: Det kan ikke påvises noen forskjell på resultatet av skogbruket i bymarkene og i resten av landets skoger, skriver Vegard Gundersen. Hans undersøkelse omfattet blant annet Oslo-marka, men uten at resultater herfra kunne skilles ut separat. Dette bildet samsvarer godt med NOAs observasjoner i Marka, der vi mener å kunne påvise at rundt 4/5 (80 %) av skogen er omformet fra tidligere variert plukkhogstskog til mer uniform plantasjeskog som følge av flatehogster og etterfølgende planting. Observasjoner fra NOA er vanligvis ikke regnet som spesielt overbevisende for skogbruket, som stort sett kun aksepterer egne betraktninger. Derfor har vi hatt stor glede av å finne fram skogbrukets egne tall for situasjonen. Ved å gå til Landskogstakseringen, som har registrert skogen i Norge siden 1919, har vi fått tall for Oslo-marka, satt i relasjon til Østlandsskogene og hele landets skoger. I kortform kan det sies at det er mindre gammel skog, mindre variert skog og mer overtett skog i Oslo-marka enn i resten av østlandsskogene, altså det samme, eller et verre bilde av situasjonen enn i doktoravhandlingen – og helt i samsvar

med NOAs observasjoner. Noen tall: I Oslo-marka er 25 prosent av skogen økonomisk hogstmoden, mens det på Østlandet er 33 prosent. Skog over 120 år er det bare 11 prosent igjen av i Marka, mot 18 prosent på Østlandet. Virkelig gammel skog, eldre enn 160 år er nesten fraværende i Marka (1,5 %), mens det er noe mer på Østlandet (2,1 %). Sjøkket skog (variasjon) er det også mer av på Østlandet (31 %) mot Markas 27,7 prosent. Oslo-marka har også desidert mest av den tette planteskogen, i den tetteste kategorien har Marka hele 30 prosent mot bare 17 prosent på Østlandet.

Noen vil kanskje prøve å si at dette er forfedrenes synder, men det er feil. NOA har også tastet inn samtlige hogstmeldinger som foreligger hos Fylkesmannen for årene 2004 og 2005 og funnet at det er industriskogbruket som er enerådende i Marka. Tre av fire hogster i Marka skjer fortsatt ved flatehogst og ytterligere én av fem hogster skjer med metoder som skaper ensaldret, plantasjeliknende ungskog i framtiden. Kun én av 20 hogster tar hensyn til friluftslivets og naturvernets ønsker om stor variasjon, mer gammel skog og mer undervegetasjon i lysåpne skoger, slik skog som var den vanlige fram til 1950-årene – og alt er godkjent av skogoppsynet.

25 års innsats fra Landbruksdepartement og skogoppsyn har altså ikke greid å skape en bedre skogtilstand i Marka enn andre

steder. Det store spørsmålet i markalov-sammenheng er om de samme instansene skal få lov å fortsette å forvalte skogen, eller om denne forvaltningen snart bør tillegges organer med større vilje til å aktivt beskytte landets viktigste friluftsområde.

Markaforskriften må bli bedre

Det er markaforskriften etter skogloven som gir reglene for skogbruket i Marka. Noen vil hevde at disse er gode nok for å sikre et godt skogbruk, og at det bare er de kreftene som forvalter lovverket som ikke gjør jobben sin. Jeg tror det er en sum av begge deler. I skogbrukets lovverk legges det opp til regler som krever tolkning, og det sikres alltid at det er skogbrukets egne organ (skogoppsynet inkludert) som har monopol på fortolkningen. I tillegg benyttes konsekvent begreper som 'bør' og 'kan' i stedet for 'skal' og 'må'. Dermed må det utøves skjønn, og skjønn er vanskelig å overprøve gjennom rettsvesenet. Slik sett bidrar bevisst upresise lover, kombinert med en aktiv velvilje overfor næringen fra de som skulle være dens voktere, til et resultat som ligger milevis fra intensjonen for markaforskriftene, som i år feirer 25-årsjubileum.

Forskriftens intensjon – og skoglovens – er en likestilling mellom skogens betydning for næringsliv og for miljøverdiene. Pent på papiret! Men som vi har sett ikke i praksis. Derfor må reglene for skogbruket i Marka endres. Formålsparagra-

fenes likestilling mellom produksjonsmål og miljømål må omsettes i etterprøvbare, klare regler, der 'bør' og 'kan' skiftes ut med 'skal' og 'må'. Videre må de interessene som representerer allmennheten og naturverdiene trekkes aktivt med i forvaltningen, slik vi blir det i behandling av saker i byer og tettsteder. Satt på spissen må du som hytteeier søke kommunen om lov til å skifte vinduer eller sette opp flaggstang, mens du som skogeier kan meie ned kvadratkilometre uten å spørre andre enn velvillige yrkesbrødre (utenom Marka behøver du ikke å spørre noen). Dette prinsippet kalles "frihet under ansvar" og er et mantra for skogbruket i deres kamp mot samfunnsmessige restriksjoner på sin virksomhet.

Et siste, og avgjørende forhold som må endres, er at det er skogbruksmyndighetene som alene får avgjøre hva som er rett og galt. Skogoppsynet er satt til både å fremme skogproduksjon, og derigjennom hjelpe skogeierne til aktivitet, og skal samtidig være riset bak speilet og holde de samme skogeierne i ørene. I teorien er det mulig, i praksis svikter det. Her må en annen instans, med bredere kompetanse og samfunnsmessig tilknytning gis ansvaret for fortolkningen av reglene.

Friluftss- og naturvernorganisasjonene under paraplyen Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) har derfor utarbeidet et forslag til ny markaforskrift, der disse prinsippene er innarbeidet. Uten en revisjon, og uten en ny forvaltningspraksis, vil vi om få år kunne vinke farvel til de siste restene av naturlig, gammel skog utenfor reservatene.

Redd Sonstranda!

av Kristian Vahl Østbye, leder av Naturvernforbundet i Vestby

Sonstranda er et nydelig strandparti med flotte svaberg og en mengde staselige furutrær noen hundre meter syd for Son sentrum. Området er spesielt vakkert med mye flott natur og nydelig utsikt til det fredete fuglereservatet Sauholmen. Almenheten har her kunnet parkere sin bil på en dertil egnet utfartsparkering, og raskt komme ned til sjøen, uten å måtte krysse private stengsler og faktisk hatt en følelse av avskjermethet fra den bakenfor liggende Brevikveien og bebyggelsen ovenfor denne. Området har i dag status som friområde, og er svært mye benyttet. Sonsfolket ser på dette som sin hjemmestrand og mange her har sterke følelser for området.

Bakgrunn

I 2006 ble det vedtatt i Vestby kommunestyre at Hotell Son Spa og Resort, skulle plasseres på nabotomt til store protester fra lokalmiljøet, og Naturvernforbundet engasjerte seg også i den saken. Hotellet som nå på det nærmeste står ferdig er beregnet å kunne romme ca. 200(!) gjester med den belastningen det fører med seg for lille Son. I reguleringsplanen for hotellet ble det utrolig nok ikke sikret nok parkeringsplasser, og det er dette som er grunnen til uføret vi nå har kommet opp i. Hotellinvestorene (blant andre Petter Stordalen) kastet sine øyne på Sonstranda og tok kontakt med kommunen for å forsøke å få til en revisjon av gjeldende reguleringsplan, mot at de friga en del av strandsonen på sin egen eiendom til almenheten.

Vestby kommune repliserte ved å opprette en forenklet regulerings-sak, som kun ble sendt på høring til en instans, Soon og Omegns vel. Naturvernforbundet fikk, først etter at høringsfristen var gått ut, vite at denne saken faktisk hadde funnet sted! Her holdt de kommunale saksbehandlere kortene godt presset mot brystet! Vi tok sporestreks kontakt med kommunen og forlangte egen høringsfrist for oss, og etter en del argumentasjon fikk vi det. Et av argumentene var selvsagt vår rolle som formell høringsinstans i slike naturrelaterte saker. Da hørings-svaret var sendt inn, fikk vi støtte fra flere hold, inklusive to partier i kommunestyret. Den siste vendingen i saken, sannsynligvis delvis grunnet vårt hørings-svar er at den nå bringes opp til politisk behandling, der den hele tiden egentlig har hørt hjemme. Dessverre ser det ut til at det kommer til å bli politisk flertall for utbygging-prosjektet med enkelte modifikasjoner.

De fysiske konsekvenser i landskapet og konsekvenser for brukerne av friområdet og for biomangfoldet

Vi registrerer at følgende tiltak er foreslått i saken og som vil kunne endre området i en negativ retning:

- Nåværende utfartsparkeringsplass til friområdet utvides fra ca. 40 plasser til 85 plasser
- Gangforbindelse igjennom friområdet mellom hotellet og parkeringsplassen med universell utforming.
- Ny småbåtbrygge etter samme

mønster som de eksisterende med tilhørende, ny badebrygge.

Utvidet parkeringsplass

I planen er det altså foreslått en utvidelse av parkeringsplassen fra dagens ca. 40 plasser til 85 plasser. Her er det tydelig at en har feilberegnet parkeringskapasiteten og kastet sine øyne på almenhetens strandområde og satset på at makeskiftet av en mindre del av deres eiendom er kompensasjon god nok. Det er den ikke. Vi ser her at det på tross av økt parkeringskapasitet vil kunne oppstå en konflikt mellom brukerne av friområdet og hotellets gjester. Vi må ikke komme i en situasjon der det på varme sommerdager ikke er plasser til badegjester og folk som skal spasere til Son, fordi plassene er opptatt av hotellgjester som har overnattet fra dagen før. Derimot bør man reservere seg mot at hotellet benytter seg av disse plassene som på den måten privatiseres. Dessuten vil økt bruk av friområdet til parkering, redusere naturopplevelsen i strandsonen både støymessig og visuelt. Derfor motsetter vi oss bestemt en utvidelse av parkeringsplassen.

Etablering av ny gangvei

Gangveien som på planen forbinder parkeringsplassen med hotellet, er tenkt å ha universell utforming. Dette innebærer store landskapsmessige inngrep å tilfredsstillende handikapkravene. For det første kan ikke maksimalt fall være mer enn 1 : 16. Dernest bør overflaten være asfaltert eller steinlagt. I tillegg må veien være minst to meter bred for at to rullestoler kan passere hverandre. Det sier seg selv at dette medfører utsprenninger, fyllinger og materialbruk som i vesentlig grad vil redusere naturopplevelsen på Sonstranda. Viktige trær vil også

bli fjernet og arealet, spesielt på oppsiden av gangveien vil miste mye av sin verdi som rekreasjonsareale da den visuelle opplevelsen av sjøen forringes, samt at mye brukte svaberg til soling med mer forsvinner. Vårt alternative forslag er overfør kommunen å legge denne gangveien langs den trafikkerte Brevikveien ovenfor. Dette har vært påkrevet i årtier, og da vil investeringen også komme den vanlige bruker til gode, dette er altså et mye bedre alternativ.

Flere båthavner

Friområdet ligger ned til sundet mellom fastlandet og det nevnte fuglereservatet Sauholmen som også er beskyttet av en ferdselforbudssone på 50 meter i hekkeseongen. Allerede nå har hotellet lagt ut flytebrygger så langt ut i dette sundet at det kun gjenstår ca. 25 meter til forbudssonen på andre siden. Konsekvensen er at mange båter blir presset over i denne sonen, med redusert beskyttelse av sjøfugl som resultat. Denne grensen er jo ikke synlig i praksis og alt for mange båter vil dermed stresse hekkende fugl i reservatet.

Vi synes derimot det i utgangspunktet er positivt med ny badebrygge i forbindelse med foreslått båtbrygge. Vi er imidlertid kritiske til at flere båthavner legges nær-

mere badesonen og slik fortrenger denne brukergruppen, da båter må manøvreres nærmere stranden. I tillegg kommer at innseilingen til foreslått ny brygge på planforslaget kun vil bli fire meter bred fra den nordligste eksisterende. Dette er fysisk meget vanskelig dersom det er snakk om større båter enn joller, og kravet om flytting av planlagt brygge nordover fra foreslått posisjon vil sannsynligvis dermed etter hvert komme. Brygga vil dessuten naturlig nok også føre til økt båttrafikk i et område som allerede nå er under press. De badende og det omtalte fugleliv i vernesonen, vil altså tape på dette.

Konklusjon

Naturvernforbundet finner ikke å kunne anbefale tiltakene av følgende hovedgrunner. Viktige rekreasjonsarealer i et fra før presset område forringes, samt at det biologiske mangfold reduseres. Vi vil heller ikke støtte en indirekte og i praksis "privatisering" av offentlige arealer til økonomiske fordeler for privat virksomhet i strandsone slik denne planen legger opp til. Naturvernforbundet har jo som noen av sine hovedformål bevaring av artsmangfoldet, og å sikre almenheten tilgang til fri, bærekraftig bruk av natur.

Sonstranda med spahotellet i bakgrunnen, og med litt av fuglereservatet Sauholmen i forgrunnen. De foreslåtte tiltakene vil rasere deler av Sonstranda og legge Sauholmen under press.

Foto: Kristian Vahl Østbye

Ny plan- og bygningsloven

Her følger en omtale av hva som skjer med plandelen.

Den nye loven skal sikre strandsonen og innskrenke dispensasjonsretten. Bygging i strandsonen må avklares gjennom kommunale planer. Reglene om byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen strammes inn. Det er i dag unntak for visse næringsformål og tettbygd strøk. Disse unntakene fjernes, men kommunen kan innføre bestemmelser som tillater nødvendige bygninger for stedbunden næring, som for eksempel landbruk, fiske og reindrift. Kommunene skal også vurdere hvilke vassdrag som skal ha byggeforbud.

Samtidig begrenses muligheten til å gi dispensasjon. Hensynet til natur, kulturmiljø, landskap og friluftsliv for allmennheten skal ligge til grunn for behandling av dispensasjonssøknader i kommunene. 'Hensynssoner' innføres som nytt begrep i loven. Hensynssonene, som defineres av kommunene, viser hvilke bruksbegrensinger som ligger i et område. De kan for eksempel vise fareområder, som rasfare, og områder med særlig hensyn til bruk eller vern.

Dispensasjonsmyndigheten kan flyttes fra kommunen i spesielle tilfeller for å ivareta viktige interesser for hensyn i deler av strandsonen. Dette omfatter blant annet Oslofjorden og Sørlandskysten. Med nærmere angitte fjellområder menes det arealer med villreininteresser.

Det utarbeides statlige planretningslinjer for en geografisk differensiert strandsonopolitikk som tar hensyn til ulikhetene langs kysten. Det blir enklere å

få tillatelse til å bygge i områder uten press enn i områder der presset er stort. Gjennom kommunale planer skal demokratiske prosesser sikres samtidig som de skal ivareta lokale variasjonene.

Den nye loven åpner for å kunne ivareta flere miljöhensyn gjennom planene. Kommunene kan stille krav om fleksible og miljøvennlige energiløsninger i forbindelse med ny utbygging. Det vil si at kommunen kan kreve at det legges til rette for vannbåren varme.

Kommunene kan gi bestemmelser som begrenser parkering i sentrumsområder og områder med god kollektivdekning. Kommunene skal kunne bestemme at kollektivtrafikken skal få bedre tilgjengelighet enn biltrafikken.

Sikrer miljø- og friluftsområder for framtiden

Nye bestemmelser gjør det mulig å sikre vern av friluftsområder og bymarker rundt byer og tettsteder. For å sikre enkelte verdier eller interesser kan Miljøverndepartementet bestemme at arealbruken for et område ikke skal endres for en lengre periode. Dette sikrer at spesielt viktige landbruks- og friluftsområder ikke blir nedbygd.

Lettere å bruke

Loven skal bli lettere å bruke. Det blir fortsatt en felles plan- og bygningslov, men den vil være mer oversiktlig og enklere å finne fram i enn dagens lov. Loven gir alle en mulighet for å

bli hørt ved utarbeiding av planer. Ny systematikk gjør det lettere å framstille og behandle planer i digital form. Kommunene blir pålagt å ha et planregister som gjør det lettere for dem som trenger opplysninger om hvilken plan som gjelder for et område.

I dag finnes de fleste reglene for konsekvensutredninger av planer i forskrift til loven. De er nå innarbeidet i loven, slik at utredningene er en del av planbehandlingen.

Kommunen kan kreve felles regulering for flere eiendommer der dette er nødvendig for å sikre gode helhetsløsninger. Det blir en bedre kopling mellom byggesak og detaljregulering. Private planforslag og byggesøknader kan behandles i en felles prosess. I dag behandles de vanligvis etter hverandre. Dette vil sammen med elektronisk plan- og byggesaksbehandling totalt sett bidra til at raskere prosjektgodkjenning. Private planer som bygger på kommunale planer kan behandles raskere. De kan også vedtas av delegert myndighet om kommunestyret ønsker det.

Regionale planer kan gjøres juridisk bindende

Regionale planer (fylkesplaner) er i dag bare retningsgivende for kommuner og private utbyggere. Etter den nye loven kan regionale planer gjøres juridisk bindende inntil de blir innarbeidet i kommuneplaner. Det vil si at en planlagt utbygging som strider mot den regionale planen kan stoppes.

Osp og naturvern

av Jørgen Vogt

Ospeveden er bløt og løs, og både svartspett, grønnspett og flaggspett, og antakelig gråspett, foretrekker ospetrær til reirhulene de hakker ut. Og forlatte hakkespetthull brukes av hulerugere som ikke selv kan hakke ut reirplassen, slike som vende-hals, perleugle og den sjeldne skogdua. Mangelen på store ospetrær medfører at disse artene går tilbake i antall, og en skogskjøtsel som særlig sparer de grove og mellomstore ospene, er derfor nødvendig.

Ospene bidrar betydelig til skjønnheten og stemningen i skogen. Bladene med sine lange, flate stilker skjelver ved det minste vindpust. Det suser i kronene selv ved svak vind, og det bruser kraftig når det blåser opp. De unge stammene står lyst grågrønne mot den mørke granskogen om våren. Bladene er vakkert høstfarget i lysende gult og rødt der de pryder treet eller flammer på det grønne skogbunnmoseteppet.

Ospa er hardfør og går opp til 1200 moh i fjellet. Ved siden av bjørka var den blant de første treslagene som kom til Norden etter istiden, lenge før grana og mer varmekjære løvtrær. – Den krever mye lys og trives på god moldjord. Ospeveden er seig, råtner sent og står seg godt mot væte. Den ble derfor brukt til sellepinner, tresko, spader og trau, til vassrenner og som de runde bunnstokkene i båtstøa. Etter sigende har den endog vært brukt til vannrør ved at ospestokkene ble kløvd i to, hult ut og sammenføyd. Som erstatning

for regnskog-teak er den neppe tilstrekkelig sterk; og heller ikke pen nok fordi den blir svart med tiden.

Den lette ospeveden har lav brennverdi og brenner heller ikke særlig godt, så også for den saks skyld gjør den langt mer nytte på rot i skogen. ...

Ospa er et gode for hulerugere

Foto: Jørgen Vogt

GI EN SKATTEFRI GAVE TIL NOA!

Årsslutt og selvangivelsetid nærmer seg, og i den anledning minner vi om muligheten for å gi en skattefri gave til NOA. Alle som ønsker kan trekke fra inntil kr 12.000 i gaver til vår virksomhet. Minstebeløpet for innrapportering er kr 1.500.

NOA er i innspurten med arbeidet med en egen markalov, men fortsatt står mange utfordringer igjen. I hele vårt arbeidsområde er biologisk mangfold sterkt utsatt som følge av press på arealforvaltningen. I byen og tettstedene i Akershus er det mange utfordringer i form av byggeplaner i grøntområder (ambassade i Husebyskogen ikke minst), forurensning av luft og vassdrag, felling av trær. Trafikk og samferdsel er en endeløs utfordring i hele distriktet. Og i fjorden fortsetter tilløpene til privatisering, akkurat nå mest akutt på Lindøya. I alt ønsker vi i større grad enn tidligere å leve opp til foreningens gamle slagord "Marka-byen-fjorden", uten å glemme at svært mye av arbeidet skjer i lokallagene i Akershus. Hvis du ønsker, kan du øremerke gaven, for eksempel til Marka-arbeidet, arbeidet med trær og grønne lunger i byggesonen eller til samferdselsarbeidet. Eller du kan gi det til ditt lokallag. Skriv på innbetalingen, og vi sørger for at din gave går til det du vil. Hvis du ønsker å gi en slik gave, må du på innbetalingen skrive at det er en skattefri gave, og opplyse navn, adresse og personnummeret (11 siffer). Når NOA mottar slike gaver blir de rapportert inn til skattemyndighetene, og du får et brev tilbake som bekrefter gaven, som kan benyttes som vedlegg til selvangivelsen.

Jørgen Stubbesitter

Pateren

Det er godt å ha et privatbibliotek – jeg leser Hallvard Rieber-Mohns essays fra 1960-årene om igjen. Ikke fordi han var den katolske presten som fikk vår intellektuelle elite til å overfylle dominikanernes kirke i Neberggaten på den tiden, men fordi han var en fremragende skribent og journalist som tok byen og landet på pulsen. Det også.

I et av hans Sideblikk beskriver han bilen og bilisten. Den gang var det mangelen på kjørekultur som var temaet: "Vekst i kultur skulle være en vekst i ansvar og hensynsfullhet. Annerledes sagt: Det egentlige statussymbolet er ikke den nypussede bilen. Folkevogn eller Mercedes. Det er bruken av den."

Jeg går og rusler oppe i Lauvåsen igjen, denne gang nedover mot Lukedammen sammen med min likemann, naboens puddeltispe Leika. På denne årstiden er det ikke vanskelig å se hvor elgen har hatt nattkvarter og pisset og skitt, eller markert som det heter litt mer faglig. Et overmåte engasjert hundevesen dirrer av fryd, hele kroppen trekker inn lukten i skikkelige magadrag, som om hun skulle rense gropa for lukt. For Leika er dette en lykkestund. For meg er det for nær Djupdalen, hvor motorveien E6 har stjålet så mye av Gjelleråsmarka og blokkert en trivelig skuleis forbindelse til Skjettenåsen.

For førti år siden var ikke CO₂, NOX og byenes kvelningsdød tema. Bevares kjørekultur og hensynsløs kjøring er tema fremdeles. Det er i ferd med å bli vårt tredje argument mot bilismen, nest etter arealkrav og forurensning. Aldri har så mange mennesker blitt drept i trafikken som i år. Det er hovedsakelig unge gutter, men det er de middelaldrende menn med raske "kollisjonssikre" SUV-biler som ved sitt eksempel drar opp farten. Som smågutter var vi barske når vi kom ut fra cowboy-film på Colosseum. Som voksne er vi ikke det etter å ha sett Auto-fil, Rally NN og annen fartshyldest!

"Vi vil fortsatt ofre unge liv for at 45-åringer i flotte biler skal få beholde sin frihet til å råkøre", spør en sykehusdirektør. Det er på flerfeltsveier tilrettelagt for høy hastighet at de fleste ulykkene skjer. Sjøkkmeldingen blir da: Vi kan ikke bygge oss ut av krisen! Veibiten i Oslopakke 3 er overdreven! Noen av oss husker sørlandsstemmen til Oddvar Folkestad i Trafikk og musikk den gang alle hørte radio: "Man må avpasse farten etter forholdene." Vi høres av.

Klimaet

Det ligger i sakens natur at man her opererer med estimater snarere enn med eksakte og testbare data. Når konsekvensene har status av empiri, vil det dessuten være for sent å handle. ... Selv om kunnskapen er usikker, men der det likevel er rimelig grad av fare for alvorlige konsekvenser for helse og miljø, har forskere etisk plikt til å advare mot faren.

Dag O. Hessen, Karl Georg Høyer m.fl.
i Aftenposten 25. oktober 2008

Ser de ikke paradokset?

Alt dette er nå borte. I skogen er tømmerhuggeren erstattet av store hogstmaskiner. ... Vi forventer imidlertid at dere tar hensyn til naturen når dere ferdes i den.

To sitater fra avsnittet Skog i en brosjyre til allmennheten fra Fet Skogeierlag 2008

Enn om vi tok vare på alle arter?

Nye studier viser at løvene har tilpasset immunforsvaret til å leve helt greit med et virus som tilsvarende hos mennesket. Kanskje kan deres hemmelighet føre til ny aidsmedisin.

Illustrert vitenskap 2 2007

Gamle aviser

Jeg leser (bl.a. i Aft 22.9.08) at Universitetet i Oslo vil brenne sin avissamling fra 1800-tallet. Vi andre leverer gamle aviser til papirinnsamlingen.

Innsendt

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Jan Schwencke, Pb 252, 1319 Bekkestua, 90033926, jan@friorg.no Therese Werenskiold, 91137730, therese@apeland.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, ligroetv@online.no
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Steinar Myrabo, Granerud, 2034 Holter, 91657691, smyrabo@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schøllberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66911437, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66802120, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupstein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, elfordo@online.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 64963999, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, Pb 623, 1432 Ås, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 22673177, 40497909, ostkanten@naturvern.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Heidimarie Evensen, Krusesgt. 5A, 0263 Oslo, 40856024, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 **NITTEDAL:** Hiltrud Hemmersbach, Marie Olsens vei 2, 1431 Hagan, 67079544, hiltrud.hemmersbach@c2i.net **RELINGEN:** Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

Herrene i skogen

En liten grevling har krysset riksgrensen (uten å merke det) og funnet en bok som ennå ikke er gjort godt kjent i NOAs nedlagsfelt.

“Det går åt skogen”, sier svenskene når noe går aldeles galt. Vi sier heller at “det går rett vest” – når alt håp var ute i gamlelandet, var det bare Amerika som gjenstod. Der borte sier man nå (under bankkrisen) at man ikke er ute av skogen ennå. Dette renner meg i hu når jeg leser Kerstin Ekmans siste bok *Herrarna i skogen*.

Hun går i skogene i Ångermanland, Jämtland og nordre Roslagen. De er vidstrakte og hun har bare selskap med bikkja si, og herrene hun har møtt i litteraturen helt fra Olaus Magnus, og et svip innom Gilgamesh. Bare menns beretninger er bevart, aldri kvinners. Hele Germania er dekket av skumle skoger og ufysiske sumphull, skrev Tacitus. Svært omhyggelig går hun igjennom litteraturen om skogene, særlig de nordiske. “Skogen har vært et forvandringsrom for den menneskelige psyke”, skriver hun. I skogen har gravide kvinner møtt varulver som har revet fosteret ut av deres mager, røvere har ranet, og underjordiske nisser og troll har husert i huler og skorter. En gang dekket skogen det aller meste av jorden, og i de nordiske skogene flørte løvtrærne lind og eik, alm og ask. De første skrivende karle var alle preget av angsten og det skremmende ved skogen, men de første europeiske byene begynte en gang som uthugninger og svedjebruk. I skogen ble menn trent opp til krigsdåd gjennom kamp med store dyr, ja sågar uroksen. Men skaldene grep ideen om at trærne og skogen hadde sjel, og dermed var de en del av guddommen. Skogen var likevel skremmende, men ble vist ærefrykt. På 1700-tallet kom vitenskapsmennene og botaniserte og geologiserte. Langsamt ble skogen avmytologisert. De pasjonerte sportsjegerne kom med sin dødsromantikk – Kerstin Ekman formulerer deres ultimate devise: “döda det du älskar”. På 1800-tallet kom etterspørselen etter skandinaviske tømmer til å øke enormt. Ved elvemunningene ble det anlagt store sagbruk og utskipningshavner. Bedriftene kjøpte opp rettigheter, og alt skulle gå så raskt og velsmurt. Så kommer i tur og orden kapitler som *Katastrofene* og *Stigens slut*, med kapitler som *Forödelse*, *Gammelskogens grav* etc. (Jeg har hittil stoppet på side 400, de siste 150 aner det meg at fremmer fortvilelsen, men med Kerstin Ekmans innsikt og formuleringsevne, skal jeg ta sats og gå igjennom dem også.) 95 prosent av Sveriges skoger er i dag produktiv mark. (Resten av boken vil bli omtalt i neste hefte. Så følg med, følg med!)

Dette er en av de bøkene som fasinerer på den måten at det er vanskelig å holde konsentrasjonen oppe hele tiden – jeg griper meg stadig i å stoppe opp og assosiere videre med mine tanker og erfaringer. Det er svært positivt, synes jeg, og har gitt meg mang en opphøyet stund. Den må derfor leses bitvis.

Kerstin Ekman
Herrarna i skogen
 Albert Bonniers Förlag
 Pocketbok, fargeill., 557 sider
 ISBN 978-91-0-011878-5
 Pris ca kr 100

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

P. P.

MARKAKALENDER 2009

Nå er den her, Markakalenderen for 2009. Eventyrskog, kulturlandskap og naturstemninger. Flotte bilder fra ti flinke markafotografer. Spennende og uvanlige turforslag fra blant andre markakjendis og black-metal-artist Gylve Fenris Nagel, jazz-musiker Georg Reiss og skuespiller Henrik Mestad, med kartskisser som viser turforslagene.

Støtt NOAs arbeid
for å sikre Marka.
Kjøp Markakalenderen
for 2009!

Medlemmer:

1 eks. kr 109,- pr stk.
2-4 eks. kr 99,- pr stk.
5-9 eks. kr 89,- pr stk.
10-19 eks. kr 79,- pr stk.
20-49 eks. kr 69,- pr stk.

Ikke-medlemmer:

1 eks. kr 144,- pr stk.
2-4 eks. kr 134,- pr stk.
5-9 eks. kr 124,- pr stk.
10-19 eks. kr 114,- pr stk.
20-49 eks. kr 104,- pr stk.

Porto og ekspedisjon kommer i tillegg. Portoprisene er gått opp. For å få optimalt ut av bestillingen, lønner det seg med tre, fire eller fem kalendere i stedet for to – porto er den samme. Eller hvis man er ute etter enda flere, er det lønnsomt med sju eller åtte i stedet for seks av samme grunn.

Ønsker du flere enn 50 kalendere? Trykk av firmalogo på lang bakpapp? Be om tilbud! (noa@noa.no).

Bestill via kupongen eller e-post noa@noa.no

Ved å kjøpe kalendere til deg selv og din familie, venner, kolleger og andre du gjerne vil gi en klapp på skulderen, bidrar du også til NOAs arbeid for å ta vare på Marka og eventyrskogene. Særlig nå, midt oppe i striden om en ny markalov, er det sterkt ønskelig med litt ekstra ressurser.

Markakalenderen
utgis av NOA

kr **109,-**
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKA-KALENDER 2009. Medlemspris er kr 109,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 144,- pr stk. Porto og ekspedisjon kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo